

Η διεθνής χημική βιομηχανία και η διακίνηση χημικών ουσιών

Υπολογίζεται ότι περίου 1-2 εκατομμύρια χημικά παρασκευάσματα διατίθενται στην αγορά σε καθημερινή βάση παγκοσμίως. Η χημική βιομηχανία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη παραγωγική βιομηχανία, μετά από τη βιομηχανία παραγωγής αυτοκινήτων, με ετήσιες πωλήσεις US\$1.6 τρισεκατομμυρίων. Οι πωλήσεις μεταξύ κρατών φθάνουν τα US\$480 δισεκατομμύρια. Η ελλιπής πληροφόρηση και παρακολούθηση δυσχεραίνουν τον προσδιορισμό χημικών ουσιών με βαθερές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία και το περιβάλλον στο διεθνές εμπόριο.

Η Σύμβαση του Ρότερνταμ δημιουργήθηκε αρχικά γιατί οι πλούσιες χώρες του βορείου ημισφαιρίου, στις οποίες ισχύουν απαγορεύσεις στη χρήση ορισμένων πολύ επικίνδυνων χημικών ουσιών, συνέχιζαν την παραγωγή και την εξαγωγή τους σε πιγότερο πλούσιες χώρες, κυρίως στο νότιο ημισφαίριο του πλανήτη. Ωστόσο, έχει πρόσφατα παρατηρηθεί ενίσχυση του εμπορίου ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες χώρες του νοτίου ημισφαιρίου, στις οποίες η παραγωγή χημικών προϊόντων αυξάνεται και προς τις φτωχότερες χώρες του ίδιου ημισφαιρίου.

Στις περιπτώσεις των πιγότερο ανεπτυγμένων χωρών, στις οποίες γίνεται εισαγωγή των επικίνδυνων χημικών ουσιών και προϊόντων, παρατηρείται έλλειψη των απαραίτητων μέσων ασφαλούς διαχείρισης τους για ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους, από την εισαγωγή μέχρι τη χρήση και απόρριψή τους.

Η Σύμβαση του Ρότερνταμ και η διακίνηση επικίνδυνων χημικών ουσιών

Η αλόγιστη χρήση τοξικών φυτοφαρμάκων και βιομηχανικών χημικών ουσιών μπορεί να προκαλέσει στον άνθρωπο παράπονη, κληρονομικές ανωμαλίες και θάνατο.

Η βαθιά ανησυχία για την παγκόσμια διακίνηση ορισμένων επικίνδυνων χημικών ουσιών έχει προκαλέσει τη διεθνή αποδοχή της Σύμβασης του Ρότερνταμ.

Η Σύμβαση αυτή των Ηνωμένων Εθνών αφορά εξαιρετικά επικίνδυνες χημικές ουσίες, των οποίων η χρήση είναι απαγορευμένη ή για τις οποίες ισχύουν αυστηροί όροι στις ανεπτυγμένες βιομηχανικές χώρες αλλά εξακολουθούν να εξάγονται σε πιγότερο ανεπτυγμένες χώρες. Η χώρα εξαγωγής των συγκεκριμένων χημικών ουσιών υποχρεούται να ζητήσει τη συναίνεση της χώρας εισαγωγής για την εισαγωγή κάποιας από αυτές τις χημικές ουσίες.

Η Σύμβαση του Ρότερνταμ μαζί με τη Σύμβαση της Βασιλείας και τη Σύμβαση της Στοκχόλμης μπορούν να βοηθήσουν τις χώρες στην ολοκληρωμένη διαχείριση των επικίνδυνων χημικών ουσιών.

Η Σύμβαση του Ρότερνταμ παρέχει έγκαιρη πληροφόρηση για ορισμένες πολύ επικίνδυνες χημικές ουσίες και εμποδίζει την ανεπιθύμητη διεθνή διακίνησή τους.

Η Σύμβαση της Στοκχόλμης ρυθμίζει και περιορίζει την παραγωγή και χρήση ορισμένων χημικών ουσιών που χαρακτηρίζονται ως Έμμονοι Οργανικοί Ρύποι (ουσίες POPs).

Η Σύμβαση της Βασιλείας περιορίζει τη διεθνή εμπορία επικίνδυνων αποβλήτων και διασφαλίζει την ορθή διαχείρισή τους.

Μέθοδος έγκαιρης προειδοποίησης

Η Σύμβαση του Ρότερνταμ προσεγγίζει το πρόβλημα της διακίνησης επικίνδυνων χημικών ουσιών μέσω της παρεμπόδισης των εξαγωγών των ανεπιθύμητων χημικών ουσιών σε χώρες που δεν μπορούν να τις διαχειρίστούν. Με αυτή τη μέθοδο περιορίζονται:

- Τα θανατηφόρα ατυχήματα και οι δηλητηριάσεις των χρηστών των χημικών ουσιών, οι οποίοι συχνά είναι ανεπαρκώς προφυλαγμένοι.
- Η καταστροφή του περιβάλλοντος.
- Η δημιουργία επικίνδυνων αποθεμάτων από ξεκασμένες ποσότητες άχροτων και ανεπιθύμητων χημικών ουσιών, κυρίως φυτοφάρμακα.
- Η επιδείνωση του παγκοσμίου προβλήματος διάθεσης των τοξικών αποβλήτων.

Η Σύμβαση αποτελεί μια μέθοδο έγκαιρης προειδοποίησης, η οποία ενδυναμώνει τα φτωχότερα κράτη στην προσπάθεια πήψης των δικών τους αποφάσεων για την έγκριση εισαγωγής τοξικών χημικών ουσιών, μέσω:

- Της παροχής πληροφόρησης για τις αποφάσεις των άπληων χωρών για απαγόρευση ή περιορισμό στη χρήση ορισμένων χημικών ουσιών.
- Της παροχής πληροφόρησης σχετικά με τις εμπειρίες των άπληων χωρών με τα εξαιρετικά επικίνδυνα παρασκευάσματα φυτοφαρμάκων.
- Του τρόπου αποτροπής ανεπιθύμητων εισαγωγών στη χώρα τους.
- Της απαίτησης για σεβασμό των αποφάσεων εισαγωγής των άπληων χωρών από τις εξάγουσες χώρες.

Χημικές Ουσίες που υπόκεινται στη Διαδικασία Εισαγωγής μετά από Συναίνεση (Prior Informed Consent-PIC) της Διεθνούς Σύμβασης του Ρότερνταμ

Τριάντα εννέα χημικές ουσίες ή ομάδες χημικών ουσιών περιλαμβάνονται επί του παρόντος στο Παράρτημα III και υπόκεινται στη Διαδικασία Εισαγωγής μετά από Συναίνεση (Διαδικασία PIC). Στην πλειοψηφία τους είναι φυτοφάρμακα, αλλά, περιλαμβάνονται επίσης και βιομηχανικής χρήσης χημικές ουσίες ως ακολούθως:

Φυτοφάρμακα

2,4,5-T και τα άλατα και οι εστέρες του, Aldrin, Binapacryl, Captafol, Chlordane, Chlordimeform, Chlorobenzilate, DDT, Dieldrin, Dinoseb, τα άλατα και οι εστέρες του, Dinitro-ortho-cresol (DNOC) και τα άλατα του (π.χ. άλατα νατρίου, καλπίου και αμμωνίου), EDB (1,2 διβρωμοαιθάνιο), 1,2 διχλωροαιθάνιο, Αιθαλενοξείδιο, Φθοροακεταμίδιο, Εξαχλωροεξάνιο (HCH, μίγμα ισομερών), Heptachlor, Εξαχλωροβενζόλιο, Lindane (γ -HCH), ενώσεις Υδραργύρου, Monocrotophos, Parathion, Πενταχλωροφαινόλη και τα άλατα και οι εστέρες της, Toxaphene.

Εξαιρετικά επικίνδυνα παρασκευάσματα

Φυτοφαρμάκων

Methamidophos (υγρά παρασκευάσματα της ουσίας με συγκέντρωση μεγαλύτερη των 600g ενεργού συστατικού/I), Μεθυλοπαραθείο (συμπυκνωμένα γαλακτώματα με ίσο ή περισσότερο από 19,5% ενεργό συστατικό και σκόνες με ίσο ή περισσότερο από 1,5% ενεργό συστατικό), Phosphamidon (υγρά παρασκευάσματα της ουσίας με συγκέντρωση μεγαλύτερη των 1000g ενεργού συστατικού/I), παρασκευάσματα σε σκόνη που περιέχουν Benomyl ίσο ή μεγαλύτερο από 7%, Carbofuran ίσο ή μεγαλύτερο από 10% και Thiram ίσο ή μεγαλύτερο από 15%.

Χημικές Ουσίες Βιομηχανικής Χρήσης

Αμίαντος (Ακτινόθιθος, Αμοσίτης, Ανθοφυλλίτης, Χρυσότιλος, Κροκιδόθιθος και ινώδης Τρεμοθίτης), Πολυυβρωμιωμένα Διφαινύπια (PBBs), Πολυχλωροιωμένα Διφαινύπια (PCBs), Πολυχλωροιωμένα Τετραφαινύπια (PCTs), Τετρααιθυλικός Μόλυβδος, Τετραμεθυλικός Μόλυβδος, Τρίς-(2,3-διβρωμοπρόπυλο) Φωσφορικός Εστέρας.

Η Κύπρος έγινε Μέρος της Σύμβασης στις 11 Σεπτεμβρίου του 1998 και δεν συναινεί στην εισαγωγή όπων των πιο πάνω ουσιών στην επικράτεια της, πλην του φυτοφαρμάκου Methamidophos, για το οποίο παρέχεται Άδεια Εισαγωγής υπό όρους από το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας.

Σχετικά με τη Διαδικασία Εισαγωγής μετά από Συναίνεση (PIC) για ορισμένες εξαιρετικά επικίνδυνες χημικές ουσίες και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο

Η ανάγκη

Με την επέκταση του διεθνούς εμπορίου, δεκάδες χιλιάδες χημικές ουσίες και φυτοφάρμακα διακινούνται στην παγκόσμια αγορά. Οι χώρες που δεν έχουν την υποδομή για την κατάληπη διαχείριση των χημικών ουσιών είναι ιδιαίτερα ευάλωτες από τους κινδύνους που αυτές περικλείουν. Η ακατάληπη χρήση και φύλαξη και ο επιπλούς έπειγχος μπορεί να οδηγήσουν σε περιβαλλοντικές καταστροφές και σοβαρές ασθένειες ή θανάτους στους χρήστες. Επιπρόσθετα, οι διαδικασίες απόρριψης τους μπορεί να είναι δαπανηρές. Η εξισορρόπηση των ωφελειών και των κινδύνων από τη χρήση των χημικών ουσιών αποτελεί πρόκληση για κάθε χώρα.

Ο στόχος

Ο στόχος της Σύμβασης είναι η προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος. Αυτό επιτυγχάνεται με την προώθηση της αρχής της επιμερισμένης ευθύνης ανάμεσα στα Μέρη της Σύμβασης και την προώθηση της συνεργασίας στο διεθνές εμπόριο επικίνδυνων χημικών ουσιών. Η Σύμβαση συνεισφέρει στην ορθή περιβαλλοντική χρήση αυτών των χημικών ουσιών με τη διευκόλυνση της ανταπλαγής πληροφοριών για τα χαρακτηριστικά τους, τον καθορισμό εθνικής διαδικασίας λίψης αποφάσεων για την εισαγωγή και εξαγωγή τους και τη μεταφορά αυτής της πληροφόρησης στα Μέρη της Σύμβασης.

Τα οφέλη

Η Σύμβαση εμποδίζει το ανεπιθύμητο εμπόριο των χημικών ουσιών που καλύπτονται από τη Διαδικασία Εισαγωγής μετά από Συναίνεση. Επιτρέπει στις κυβερνήσεις των Μερών της την ταχεία ανταπλαγή πληροφοριών για τους πιθανούς κινδύνους από χημικές ουσίες των οποίων η χρήση απαγορεύεται ή για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί και πρωθεύτη τη λίψη αποφάσεων εισαγωγής μετά από ενημέρωση. Καθιστά το διεθνές εμπόριο των επικίνδυνων χημικών ουσιών περισσότερο διαφανές και πιγήτερο ευάλωτο σε παραβάσεις μέσω των προνοιών της για γνωστοποιήσεις εξαγωγής και για εφαρμογή εναρμονισμένου συστήματος σύμανσης των εξαγόμενων χημικών ουσιών. Επιπρόσθετα, η Σύμβαση μεριμνά για την παροχή της αναγκαίας τεχνικής βοήθειας για τη δημιουργία της υποδομής για την ασφαλή διαχείριση των χημικών ουσιών.

G.T.P. 182/2007 – 3.000

Εκδόθηκε από το Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Εκτύπωση: Imprinta Ltd

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Υπεύθυνη Διακίνηση Χημικών Ουσιών

ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ ΡΟΤΕΡΝΤΑΜ

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

<http://www.mlsi.gov.cy/dli>

ή την ιστοσελίδα της Σύμβασης PIC

<http://www.pic.int>

ή να απευθύνεστε στο Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας στα τηλέφωνα 22405608, 22405609, 22405623.

Ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός 304/2003/EK
περιέχει κατάλογο με χημικές ουσίες

για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί στην εισαγωγή, εξαγωγή και χρήση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον κατάλογο μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του Τμήματος Επιθεώρησης Εργασίας.